

„Każdy ma prawo do szczęścia i swego miejsca w społeczeństwie”

Maria Grzegorzewska
Źródło fotografii: pedagogika-specjalna.edu.pl

Przedszkole jako miejsce wczesnej integracji

Problematyka godnego funkcjonowania osoby z deficytami rozwojowymi we współczesnym społeczeństwie rozpatrywana jest z różnych punktów widzenia. Propozycje rozwiązań obejmują zarówno aspekt formalny, instytucjonalny jak i osobowy. Współcześnie wskazuje się na potrzebę przejścia od izolacji do przyzwalającej akceptacji i wyzwalającej normalizacji życia osób niepełnosprawnych. Oprócz rozwiązań systemowych wymaga to z pewnością wychowania młodych ku otwartości na jednostki z deficytami rozwojowymi, wspólnej odpowiedzialności w szczególności za osoby słabsze, a także tolerancji dla różnorodności potrzeb i możliwości każdego człowieka.

Czym jest integracja ?

Pojęcie integracji możemy wyjaśnić jako proces scalania, czy też łączenia w całość. Integrację dotyczącą osób z deficytami rozwojowymi możemy rozpatrywać w wąskim rozumieniu, jako zagwarantowanie tym osobom prawa do edukacji i pracy w normalnych strukturach społecznych. W szerokim rozumieniu, integracja jest procesem polegającym na przygotowaniu osób niepełnosprawnych do życia w społeczeństwie, jak również kształtowanie właściwych relacji interpersonalnych między osobami sprawnymi i niepełnosprawnymi.

Celem integracji w placówce jest włączenie dzieci z deficytami rozwojowymi w życie grupy rówieśniczej na zasadzie równości praw i obowiązków oraz zapewnianie optymalnych warunków do harmonijnego rozwoju we wszystkich sferach życia. Tak rozumiana integracja przyniesie korzyści dzieciom zdrowym jak i tym z różnego rodzaju dysfunkcjami (niepełnosprawnym).

Integracja w przedszkolu to wspólne „bycie razem”. Przedszkole stwarza szansę na spotkanie dzieci o różnych możliwościach psychofizycznych, kształtując w nich szczególną wrażliwość na drugiego człowieka, na jego specyficzne potrzeby, na jego doskonałości i niedostatki. Dzieci uczą się tolerancji, szacunku, szczerości, przyjaźni i wyrozumiałości. Dzieci pełnosprawne i dzieci z deficytami rozwojowymi wzajemnie się poznają, oswajają ze swoją innością, wpływają na siebie, stwarzają sytuacje, które w naturalny sposób modyfikują zachowania. Naturalność reakcji wzmacnia zaufanie do siebie dzieci niepełnosprawnych i pomaga im w odnajdywaniu własnej tożsamości. Możliwość uczestnictwa w grupie rówieśniczej stymuluje rozwój dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi chroniąc je jednocześnie przed izolacją. Doświadczenia zdobyte w gronie prawidłowo rozwijających się dzieci daje im warunki niezbędne w drodze do samodzielności i opanowania licznych umiejętności i sprawności takie jak m.in. mowa, sprawności psychoruchowe oraz doświadczenia emocjonalne będące bazą do tworzenia pozytywnego obrazu samego siebie oraz kształtujące dobre relacje z innymi ludźmi.

Wspólna edukacja dzieci w pełni sprawnych i dzieci z deficytami rozwojowymi jest możliwa i przynosi obustronne korzyści. Dzieci oddziałują na siebie wzajemnie, od najmłodszych lat wzrastają w przekonaniu, że uczestnictwo w społeczeństwie, w grupie jest prawem każdego człowieka niezależnie od jego sprawności umysłowej czy fizycznej. Dzieci przebywające razem na co dzień podczas zabawy i nauki poznają się, uczą się tolerancji i akceptowania innych. Powodzenie integracji zależy przede wszystkim od pełnej akceptacji i zrozumienia drugiego człowieka, zaakceptowanie jego inności, prawa do bycia sobą w całym swym pięknie ale i niedoskonałości.

To właśnie w przedszkolu dziecko od najwcześniejszych lat swego życia uczy się tolerancji, wyrozumiałości, solidarności, poszanowania godności każdego człowieka i szacunku dla innych. Uzewnętrznia tam społeczne wartości i normy, które mu pokazuje rodzina i inne grupy społeczne i kształtuje swoją tożsamość. Relacje z rówieśnikami motywują dziecko do akceptowania własnych ograniczeń, uczą zaufania do siebie i świata, rozwijają samodzielność. Najwyższą korzyścią dzieci pełnosprawnych wydają się być doświadczenie społeczne z bezpośredniego obcowania z niepełnosprawnymi rówieśnikami. Dzieci zdrowe spontanicznie przyjmują „role terapeutyczne” opiekując się, pomagając, a nawet naśladowując zajęcia nauczyciela. W ten sposób kształtuje się postawa „otwarcia” na drugiego człowieka i jego potrzeby. Dzieci uczą się tolerancji i prawdziwej

akceptacji odmienności oraz widzenia niepełnosprawnego „ponad” jego ograniczeniami. Integracja jest traktowana jako wspólna szansa, możliwość wpisywania się w takie tworzenie świata, w którym rywalizacja nie są wyznacznikami sprawności, umiejętności i wartości człowieka. W takim świecie jest więcej pozytywnych emocji, życzliwości, zrozumienia, miłości i pokoju.

Integracja jest zatem nie tylko sposobem zaspakajania potrzeb dzieci niepełnosprawnych, lecz także perspektywą wychowania. Wychowanie i kształcenie integracyjne przynosi więc korzyści każdemu dziecku w przedszkolu oraz całej społeczności przedszkolnej, a w przyszłości pozwoli stworzyć bardziej wyrozumiałe, tolerancyjne i pozytywnie nastawione społeczeństwo.

Opracowała:
mgr Joanna Bartula

Literatura:

- Integracja osób z niepełnosprawnościami- możliwości i bariery. Rozprawy społeczne Beata Wołosiuk , 2013
- Integracja dzieci niepełnosprawnych ze zdrowymi rówieśnikami – wartościowe partnerstwo. Sabina Lorek
- Kreowanie postaw tolerancji jako przyczynek do integracji osób niepełnosprawnych. Elżbieta Gawel-Luty, 2019
- Pedagogika specjalna wobec aktualnych sytuacji i proble-mów osób niepełnosprawnych, Dykcik W., 2005
- www.edukacja.edux.pl